

Bijlage 1: Adviesaanvraag

Raad voor het Landelijk Gebied
De heer prof. H.J.L. Vonhoff
Stationsplein 14
3818 LE Amersfoort

Kenmerk: DP.2004/682

Datum: 7 juni 2004

Onderwerp: Adviesaanvraag instrumentatie Nationale landschappen

Geachte heer Vonhoff,

In de Nota Ruimte en de Agenda Vitaal Platteland is op hoofdlijnen het (ruimtelijk) beleid voor de 20 nationale landschappen vastgelegd. In vervolg op deze kabinetsbesluiten zal een start gemaakt worden met de implementatie van het beleid voor de Nationale landschappen.

Ter ondersteuning van deze implementatie wordt de Raad gevraagd advies uit te brengen over de wijze waarop de beleidsdoelen voor de Nationale landschappen het meest effectief en efficiënt gerealiseerd kunnen worden.

Nationale landschappen

Nationale landschappen zijn de internationaal zeldzame en nationaal kenmerkende landschappen in Nederland. De gebieden kennen zeer hoge landschappelijke waarden die veelal samengaan met hoge ecologische en recreatieve waarden. Doel is behoud en versterking van de gebiedseigen waarden. De landbouw is in de meeste gebieden de belangrijkste drager en beheerder van deze waarden. Via de ruimtelijke ordening wordt, onder het motto '*behoud door ontwikkeling*', op hoofdlijnen richting gegeven aan de ruimtelijke ontwikkeling door enkele essentiële gebiedskwaliteiten vast te leggen die bij ontwikkelingen behouden en versterkt dienen te worden. Het voornemen is via ILG en Groene Diensten bij te dragen aan behoud, beheer en versterking van de gebiedskwaliteit. Particuliere initiatieven en particuliere financiering kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de gewenste kwaliteitsverbetering in de nationale landschappen. Provincies zijn verantwoordelijk voor uitwerking, organisatie en uitvoering van Nationale landschappen.

Eerste verkenning van de problematiek

De Nationale landschappen zijn gebieden met grote landschappelijke, ecologische, cultuurhistorische en recreatieve waarden. De opgave is deze waarden te behouden en te versterken. In Nota Ruimte en AVP zijn randvoorwaarden aan de ruimtelijke ontwikkeling, financiële middelen en aandachtspunten voor provincies opgenomen. Daarmee worden speelveld en enkele spelregels benoemd. Onderkend moet worden dat de problematiek en de opgave per Nationaal Landschap sterk verschilt.

Om tot beleidsrealisatie te komen zijn, naast de ruimtelijke en financiële strategie zoals opgenomen in Nota Ruimte en AVP, een aantal, elkaar aanvullende, strategieën denkbaar. Deze kunnen betrekking hebben op de regionale sociaal-economische ontwikkeling, integrale planvorming, ruimte voor bottom-up processen, regionale samenwerkingsverbanden, regionale verevening van kosten en opbrengsten, actief grondbeleid, rood-groen combinaties, integratie met de wateropgave, verbrede plattelandontwikkeling en verbrede landbouw. Daarnaast is er een relatie met de nationale invulling van het in verandering zijnde, Europese landbouwbeleid.

Beleidsuitwerking, -doorwerking en -realisatie zal veelal plaats vinden in integrale gebiedsgerichte processen onder provinciale regie. Deze processen verhogen veelal draagvlak en uitvoerbaarheid, maar hebben ook risico's zoals verwatering van een hoog landschappelijk kwaliteitsniveau.

Daarnaast moet worden geconstateerd dat het Milieu- en natuurplanbureau en verschillende belangenorganisaties en politieke vertegenwoordigers de vrees hebben geuit dat het accent op 'ontwikkeling' strijdig kan zijn met behoud en beheer van landschappelijke waarden.

De adviesvraag

De Nationale landschappen kennen een integrale opgave, waarbij de rijksoverheid primair stuurt via de ruimtelijke ordening en ondersteunt via cofinanciering. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking,

regie en uitvoering van het beleid. Gezien de veelheid aan aspecten die een rol spelen bij de beleidsrealisatie in de Nationale landschappen dient de rijksoverheid mogelijk aanvullende faciliteiten te scheppen of op een andere wijze de beleidsrealisatie te ondersteunen, dan wel dienen andere betrokken partijen nader invulling te geven aan hun betrokkenheid bij Nationale landschappen. Daarbij kan de vraag aan de orde zijn of provincies op dit moment voldoende zijn geëquipeerd voor hun rol en verantwoordelijkheid.

De Raad wordt daarom gevraagd advies uit te brengen over de wijze waarop de beleidsdoelen voor de Nationale landschappen het meest effectief en efficiënt gerealiseerd kunnen worden, rekening houdend met de verschillende rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende overheden en andere betrokkenen.

Daarbij wil ik de Raad verzoeken in ieder geval meer concreet in te gaan op twee aspecten:

- Op welke wijze kan financiële betrokkenheid van andere overheden en particulieren bij de beleidsrealisatie van Nationale landschappen worden gemobiliseerd;
- Op welke wijze kan draagvlak in de Nationale landschappen voor de beleidsuitvoering worden versterkt.

Gezien de fase van implementatie van het beleid voor de Nationale landschappen is een advies in het najaar 2004 wenselijk.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Dr. C.P. Veerman